Проців Олег Романович

Корупція від Голови Держлісагентства Юрія Болоховця та Ко

Сьогодні в Україні можна побачити найгірші та найстрашніші у світі речі – війну та корупцію і, як наслідок – найбідніша країна Європи. У боротьбі з корупцією Україна в 2021 році погіршила показники за попередній рік і почіла непочесне 122 місце з 180 країн світу. Про це говорить не лише духовні особи Ватикану, вказуючи, що світський мир не можуть принести війна та корупція, але й політики високого світового рангу. Так, президент США Джозеф Байден вказує, що є чітка кореляція між рівнем корупції в Україні та рівнем воєнної загрози з Росії: якби не такий високий рівень корупції в Україні, то Росія не захопила б Крим і не встановила б контроль над частиною Східної України. Також екс посол Сполучених Штатів Америки в Україні Джеффрі Пайєтт вказав, що корупція становить більшу загрозу безпеці України, ніж російські танки. Практично такої ж думки дотримується видання Daily Beast, яке нагадувало Дональду Трампу, що попри надання американською стороною Києву протитанкових ракетних комплексів «Джевелін», США варто пам’ятати, що «Путін може перемогти Україну і без танків, якщо не будуть проводитись реформи». Більше того, воєнної агресії можна було б уникнути або мінімізувати через зменшення рівня корупції. Джозеф Байден заявляв ще у 2021, що агресія Росії на Донбасі не є перешкодою для України на шляху до вступу в НАТО: «Вони досі мають розібратися із корупцією, вони досі мають відповідати іншим критеріям». Влучно висловився щодо корупції аналітик Сергій Фурса що: «Корупціонери відкрили багато дверей русні. Корупціонери фізично вбили цим багато людей».

Все ж попри попередні застереження щодо організації суспільного життя 23 червня 2022 року Україна отримує статус кандидата в члени ЄС, а до кандидатства Україна отримує ще й домашнє завдання, яке, серед іншого, полягає у проведенні системних і докорінних реформ у нашій державі: посилення боротьби з корупцією, зокрема на високому рівні, завершення відбору та призначення нового директора НАБУ та прокурора САП.

Обрання прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури стало прикладом, як в Україні через процедуру можна нівелювати принцип змагальності у конкурсному відбірі. Вже два роки САП не має керівника. Вся робота антикорупційної системи зупиняється через відсутність на посаді однієї людини. В Україні корупціонери не лише процедурно навчились затягувати призначення на посади незалежних чиновників, але й блокувати виконання вимог чинного законодавства. Зупинюсь лише на схемах та маніпуляціях Юрія Болоховця, який очолює центральний орган виконавчої гілки влади, що відповідає за реалізацію державної політики у галузі мисливського господарства – Державне агентство лісових ресурсів України.

Чинне законодавство у статті 24 Закону України **«Про мисливське господарство та полювання»** визначає, що користування мисливськими угіддями є платним, але державний орган влади, на який відповідно до Положення про Державне агентство лісових ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 № 521, покладено реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства, блокує його реалізацію. Ба більше не бажаючи реалізовувати вимоги чинного законодавства, вигадує різні діаметрально різні причини:

1. Зазначає, що у Верховній раді України знаходиться законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері мисливського господарства та полювання та запобігання незаконному полюванню» (реєстраційний № 3200 від 10.03.2020). На думку Ю. Болоховця, у випадку прийняття законопроекту, проблема з платністю за мисливські угіддя буде вирішена. (лист від 27.06.2022 року № 03-06/2823-22).

Хочу зауважити, що Ю. Болоховець у цьому ж листі посилається на статтю 19 Конституції України, яка визначає, що органи державної влади … повинні діяти на підставі законів. Чинне законодавство визначає платність за використання мисливських угідь і його необхідно реалізовувати. Будуть ухвалені зміни до законодавства, тоді необхідно буде реалізовувати їх.

Хочу зауважити, що попереднє керівництво Держлісагентства давало вказівки територіальним органам щодо забезпечення виконання чинного законодавства щодо плати за користування мисливськими угіддями (Лист від 17.02.2016 р. № 03-16/840-16), 17.02.2016 № 03-16/839-16 і їм не потрібне було прийняття нових законопроектів.

2. Інша мотивація, щоб заблокувати виконання вимог законодавства щодо платності за користування мисливськими угіддями, наводиться у листі від 07.2022 року № 03-06/3149-22 . У цьому листі (лист від 27.06.2022 року № 03-06/2823-22) Ю. Болоховець кардинально змінює думку і вказує, що на даний час законом врегульовано розмір та порядок внесення плати і додаткових нормативно – правових актів не потрібно. Відповідно, щоб реалізовувати вимоги чинного законодавства, не потрібно чекати від Верховної Ради України на ухвалення

законопроекту. Але на думку Ю. Болоховця, розмір плати за користування мисливськими угіддями не нав’язується сторонами, а вони самі визначають його застосовуючи диспозитивну процедуру.

Хочу зауважити, що дійсно диспозитивний характер відповідно до статті 24 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання» має виключно визначення розміру плати за користування мисливськими угіддями. Але для визначення треба враховувати такі фактори як місцезнаходження, природні якості, інші фактори. Невже мисливські угіддя Івано-Франківської області з урахуванням місцезнаходження, природних якостей, інших факторів нічого не вартують. То ж як потрібно рахувати розмір плати за користування мисливськими угіддями, щоб порушити імперативні вимоги цієї статті щодо платності за користування мисливськими угіддями при укладанні договору між користувачем мисливських угідь та власником або постійним користувачем земельної ділянки, на яких знаходяться угіддя.

Хочу зауважити, що для того щоб помножити на нуль мисливські угіддя Прикарпаття, може лише такий цинік як Ви, пане Юрію, та існуюча на даний час система державного управління, яка Вас виховала. Лише при такій корупційній системі державного управління, яка на цей час існує і з Вашими моральними цінностями можна дослужитись до головного лісового генерала. Історичні джерела свідчать, що мисливські угіддя Прикарпаття за часів правління Австро-Угорської імперії мали високу ціну.

Рибальство на Гуцульщині орендували заможні люди з - за меж Галичини. Так, в кінці XIX – початку XX століття у Карпатах, у районі Ворохти, Делятина, Поляниці князь Ян Ліхтенштейн, який на той час вважався одним із найбільших австрійських багачів, орендував на

термін 20 років право риболовлі та полювання на площі десятків тисяч моргів. Річна сума орендної плати становила 48 000 крон (Додаток 3), а це тогочасна місячна плата 480 вчителів.

В «Історія Осмолодської пущі» автори (І. Бойчук, М. Гайдукевич, В. Парпан, Л. Петрова, П. Третяк) зазначалось, що за оренду мисливських ревірів сплачувались кошти («чинш»): за рік ревір «Мшана» коштував 500 доларів (США) і додатково – 50 доларів (США) на утримання мисливського персоналу (мисливських охоронців). Вартість одноразового полювання становила 100 доларів (США).

3. У листі 07.2022 року № 03-06/3149-22 вказується, цитую: «Виходячи з вищенаведеного, Держлісагентство та інші органи державної влади не можуть зобов'язати користувачів мисливських угідь здійснювати плату за користування угіддями власникам або постійним користувачам земельних ділянок». Дане твердження не відповідає дійсності і ще раз підтверджує корупційну складову в частині реалізації законодавства щодо плати за користування мисливськими угіддями.

Відповідно до статті 21. Ведення мисливського господарства ЗУ «Про мисливське господарство та полювання» між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, і користувачами мисливських угідь укладається договір про умови ведення мисливського господарства. Форма договору затверджена наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України 17 вересня 2020 року № 149.

Відповідно до статті 2.2. даного договору користувач мисливських угідь зобов'язується вести мисливське господарство на наданих в користування мисливських угіддях з дотриманням умов

ведення мисливського господарства, передбачених законами України "Про мисливське господарство та полювання", "Про тваринний світ", іншими законодавчими та нормативно-правовими актами та цим Договором. Стаття 24, яка врегульовує платність використання мисливських угідь, входить до Розділу IV Закону України "Про мисливське господарство та полювання" – «Ведення мисливського господарства та користування мисливськими угіддями». Більше того, відповідно до пункту 2.3. даного договору Держлісагентство має обов'язок не менше як один раз в три роки здійснювати контроль за виконанням Користувачем умов договору в частині організації та ведення мисливського господарства. Тому без моїх нагадувань обов'язком Держлісагентства було виявлення та припинення безоплатного користування мисливськими угіддями, а теза «Виходячи з вищенаведеного, Держлісагентство та інші органи державної влади не можуть зобов'язати користувачів мисливських угідь здійснювати плату за користування угіддями власникам або постійним користувачам земельних ділянок» є повною нісенітницею.

Ще одну цікаву теорію вигадують керівники територіальних органів Держлісагентства, щоб не виконувати вимоги законодавства. Так т.в.о. начальника Івано-Франківського обласного управління лісового та мисливського господарства О. В. Ярошик (лист від 26.04.2022 року № 11-09/19-358) зазначає, що він не виконує вимоги чинного законодавства, так як Кабінет Міністрів України не виконав вимоги законодавства – встановити порядок нарахування та стягнення плати за користування мисливськими угіддями.

Про хаос державного управління в галузі мисливства свідчить відсутність ієрархічності у системі державного управління Держлісагентства і, як наслідок – різні підходи у правозастосуванні законодавства. На відміну від Голови ДАЛР Ю. Болоховця керівники територіальних управлінь Львівської

області, Волинської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської стверджують, що плата не проводиться «у зв'язку з відсутністю встановлених та затверджених нормативних розрахунків» (Тернопільське ОУЛМГ), «на сьогоднішній день не розроблений порядок та розміри плати за користування мисливськими угіддями» (Рівненське ОУЛМГ) і тому подібне.

Але такі територіальні органи агентства, як Запорізьке ОУЛМГ, Хмельницьке, Чернівецьке, Чернігівське знайшли механізм отримання коштів за користування мисливськими угіддями. І це наочний приклад реалізації приказки, що закон як дишло, куди повернеш — туди й вийшло…

Свій негативний внесок у використання тваринного світу на Прикарпатті зробили також Голова Івано-Франківської обласної державної адміністрації С. В. Онищук, яка всупереч вимогам статті 2 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації» не забезпечила виконання законів України. Показовою є одна з відповідей Івано-Франківської обласної державної адміністрації від 20.01.2022 року № П-12101-09/121. Замість того, щоб діяти за алгоритмом, визначеним ЗУ «Про звернення громадян» при розгляді звернення, мене було інформовано, що Івано-Франківська ОДА в межах своїх компетенцій здійснила низку можливих заходів реагування для вирішення даного питання, а саме: зверталась за роз'ясненням до Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державного агентства лісових ресурсів України. Більше того, було встановлено, що Міністерство аграрної політики та продовольства України і Державне агентство лісових ресурсів вважають, що для виконання вимог законодавства не потрібно додаткового регулювання, і що їхні погляди кардинально відрізняються від поглядів на правозастосування, які є в посадових осіб Івано-Франківського обласного управління лісового та

мисливського господарства щодо потреби врегулювання питання на загальнодержавному рівні. На мій погляд, це нормально, що погляди різняться, так як ми живемо у демократичній країні, але керівник юридичного департаменту Івано-Франківської ОДА Юрій Темех повинен бути обізнаним, що ієрархію влади поки що ніхто не відміняв, а роз'яснення керівника центрального рівня, а саме – Державного агентства лісових ресурсів України, має вирішальне значення і важить більше, ніж думка підлеглого з територіального (обласного) підрозділу. Навіть початківець з юриспруденції розуміє, що питання вирішують центральні органи влади, а Міністерство та Агентство дали зелене світло для реалізації виконання вимог законодавства щодо плати за користування мисливськими угіддями. Але Івано-Франківська обласна державна адміністрація через те, що Івано-Франківське обласне управління лісового господарства має окрему, відмінну від свого керівництва чомусь вбачає у цьому підгрунтя для невиконання вимог чинного законодавства і маніпулятивно звертається до Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та до Івано-Франківського обласного управління лісового та мисливського господарства з пропозицією розробити додаткові нормативно-правові акти. Мені надіслана інформація, що у результаті багаторічної переписки з Івано-Франківською обласною адміністрацією Держлісагентство та Міністерство енергетики та захисту довкілля України підтримало внесення змін до Закону України «Про мисливське господарство та полювання» в частині плати за користування мисливськими угіддями. Хочу зауважити, що суспільне життя постійно еволюціонує, в тому числі це пов'язано із зміною законодавства. Але, які б не були запропоновані зміни, необхідно виконувати чинне законодавство до часу набрання новими змінами чинності. Подання пропозицій до змін до чинного законодавства не надає індульгенції на його невиконання. Більше того, в інших областях України успішно проходить

правозастосування плати за користування мисливськими угіддями. Власне відповідно до статті 2 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» на облдержадміністрації покладені функції з забезпечення виконання вимог законів України в межах області. Але, як бачимо, відповідь Ігоря Темеха не лежить у правовій площині, а в демагогічній, яка полягає в тому, що він пояснює не те, як буде правозастосовуватись законодавство, а те, яким чином всупереч чинному законодавству воно не буде виконуватись.

2. Про те, що законодавство вимагає плату за користування мисливськими угіддями, прекрасно знає й голова Івано-Франківської обласної ради Олександр Максимович Сич, який на тридцятій сесії облради вказав, що в інших областях середня вартість оплати за користування мисливськими угіддями становить 6-7 грн за гектар, тоді як в Івано-Франківській області ці кошти до бюджету не надходять. Відповідальність за таку практику невиконання вимог законодавства він переклав на «нове начальство, щоб воно розібралось». Для реалізації цієї ідеї головою Івано-Франківської обласної ради підписано рішення від 09.07.2021 р. № 167-7/2021 **«**Про звернення обласної ради щодо врегулювання окремих питань в галузі мисливського господарства**», в якому** він звертається до депутатів Верховної Ради України, Президента України Володимира Зеленського, Голови Верховної Ради України Дмитра Разумкова та до Прем’єр міністра України Дениса Шмигаля з вимогою встановлення методики щодо визначення розміру плати за користування мисливськими угіддями. Через блокування Івано-Франківською обласною виконання вимог законодавства радою щодо платності надання мисливських угідь комунальними агролісогосподарськими підприємствами «Івано-

Франківськоблагроліс» площею 53,7 тис. га до обласного бюджету за сім років не надійшло більш як 2,6 млн грн. Ще більші збитки завдані державним лісогосподарським підприємствам Прикарпаття лише через недотримання вимог чинного законодавства (платності за користування мисливськими угіддями - ст. 24 ЗУ "Про мисливське господарство та полювання") . Так, державні лісогосподарські підприємства Івано-Франківської області ведуть мисливське господарство на площі 259 тис. га, тоді як площа лісового фонду цих підприємств становить 468, 3 тисяч га. Тобто, 210 тисяч га державного лісового фонду державними лісогосподарськими підприємствами надано на безоплатній основі у користування приватним користувачам мисливських угідь. На думку голови Івано-Франківської обласної ради, середня вартість оплати за користування мисливськими угіддями становить 6-7 грн за гектар. Тож через бездіяльність органів публічного управління в Івано-Франківській області державні підприємства області втрачають лише за один рік 1470 000 грн. Якщо врахувати, що вже сім років ігнорується виконання вимог законодавства, то збитки на даний час становлять суму в 10 мільйонів гривень. Звертаю увагу, що 10 мільйонів гривень це– збитки лише на Прикарпатті, а ще є біля десяти областей, де також заблоковано виконання чинного законодавства.

Невиконання вимог чинного законодавства органами державного управління на Прикарпатті має негативні фінансово-економічні наслідки не лише для галузі мисливського господарства, але й для суспільства в цілому. Відсутність поступлення коштів державним лісогосподарським підприємствам за наданий для використання під мисливські угіддя держлісфонд стало одним з

наслідків, що на даний час галузь лісового господарства прострочила виплату у 40 мільйонів гривень до різних видів бюджету, а працівники галузі мають двомісячну заборгованість по заробітній платі.

Як свідчить історичний досвід, це не перша економічна криза, яку переживають галицькі землі. Та до її подолання підходять по-різному. Ось, наприклад, Станиславівський воєвода за часів Другої Речі Посполитої через високу інфляцію видав розпорядження від 16.05.1923, в якому зобов'язав старост прив'язати вартість оренди права полювання до вартості зайця, а саме: вартість оренди 40 га мисливських угідь повинна була становити не менше вартості однієї голови зайця. Тож мені видається, що у міжвоєнний час на території сучасної Івано-Франківської області **польська влада** Другої Речі Посполитої у питанні оплати за мисливські угіддя була більш приязно налаштована до селян, які в основному були українцями, ніж влада сучасної незалежної України, бо намагалась згладити негативні наслідки інфляції.

Тож пророчі слова Тараса Шевченка: «Доборолась Україна до самого краю. Гірше ляха свої діти її розпинають» підтверджують найвищі представники Прикарпатської влади: голова Івано-Франківської ОДА Світлана Онищук та Голова Івано-Франківської обласної ради Олександр Сич. Не секрет, що українці тікають до Польщі не лише від російських ракет, але й від української бідності, яка пов'язана й з вище названими особами.

Більше того, держава втрачає кошти не лише через корупційні оборудки чиновників високого рівня, але й також через імітацію антикорупційної інфраструктури та органів виконавчої гілки влади, яка розглядала мої звернення, як викривача корупції. На даний час мені направлено 816 аркушів, а саме: Прокуратура (105

аркушів), Міністерство енергетики та захисту довкілля (38) , Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства
України (18) , НАБУ (82), МВС (58), ДБР (78), НАЗК (82), СБУ (5), Івано-Франківська ОДА (93), Івано-Франківська обласна рада (21), АПУ (13), ДАЛР (134), Народні депутати України (89). Проведено розслідування по 13 кримінальних справах. Таким чином, загальна сума, витрачена на розгляд моїх звернень та розслідування кримінальних справ, на даний час становить 227 тисяч гривень.

Чинним законодавством передбачена відповідальність за інформування органів влади та установ завідомо неправдивою інформацією. Так, відповідно до статті 27 ЗУ Про звернення громадян передбачено відшкодування витрат за перевірку звернень, які містять завідомо неправдиві відомості. Але таких претензій до мене висунуто не було. І хочу зауважити, що переписка щодо питання плати за користування мисливськими угіддями триває четвертий рік, а публікації у ЗМІ почались з часу вступу вимог законодавства в дію у 2015 році, тобто, сьомий рік.

на бутафорність у роботі «антикорупційної інфораструктури» в Україні вказує також очільниця Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн: «Україна заслуговує на статус кандидата, звісно, за умови, що проведе багато важливих реформ й щодо боротьби з корупцією», а антикорупційні органи повинні нарешті запрацювати».

Крім проблем з платою за користування мисливськими угіддями, нагальною залишається проблема виведення з тіньового використання 14 млн. га мисливських угідь, що дало б змогу додатково працевлаштувати біля 2 тисяч осіб. Якщо у країнах Європи площа мисливських угідь складає від 82 до 90% , то в Україні вона складає лише 69 %. .Хочу зауважити, що в Україні щільність

проживання населення є набагато нижчою, ніж у країнах Європи, а площа мисливських угідь чомусь обернено пропорційна. Тому відповідальність за тіньове використання мисливських угідь повністю лежить на органах публічного управління.

Президент закликав забути про тіньову економіку, але після закликів повинні слідувати управлінські дії, які мають показати реальний результат. Детальніше тема розкрита у статті «Тіньове використання мисливських угідь: еколого-економічні наслідки». Наголошую, що до тіньового використання мисливських угідь причетна виключно влада, так як рішення про надання у користування мисливських угідь відповідно до статті 22 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання» ухвалюють обласні державні адміністрації, Агентство лісових ресурсів України, обласні ради.

Корупція, тіньове використання мисливських угідь, блокування виконання вимог чинного законодавства негативно вплинули на ефективність ведення мисливського господарства. Економічно-фінансові показники пропоную порівняти з країнами Європи, які ще недавно будували комунізм. Дохід на одного мисливця в Україні складає 23 євро, що в 52 рази менше, ніж в Угорщині, в 15 раз менше ніж у Польщі та в 9 разів менше ніж у Словаччині. Якщо мисливцям всіх країн полювання приносить не лише естетичне, але й матеріальне задоволення, то в Україні заняття мисливством приносить одні збитки: в середньому– 13 євро на одного мисливця. В Україні, на відміну від інших європейських країн практично всі мисливські господарства є збитковими, а вкладення коштів на одиницю площі мисливських угідь в десятки разів меншим. Економічні результати діяльності мисливського господарства корелюються з чисельністю добування мисливських видів тварин. Один український мисливець добуває в середньому 0,04 голови копитних, тобто, лише один з двадцяти п’яти мисливців має

можливість пригостити дружину дичиною. У Польщі один мисливець в середньому добуває 5,2 гол., Угорщині – 4,9 гол., Словаччині – 2,5 гол. Легко порівняти рівень добування копитних видів дичини Польським союзом мисливців та Українським товариством мисливців УТМР, так як площа мисливських угідь, на якій ведуть діяльність ці громадські організації, практично однакова. Отож при однаковій площі мисливці у Польщі добувають в 236 разів більше кабана, 627 разів більше козулі та увага оленя– у 11125 разів більше.

Яскравим прикладом некомпетентності державного управління мисливською галуззю є участь української урядової делегації в м. Лугано (Швейцарія) щодо відновлення України з використанням коштів ЄС. Очільник Міндовкілля Руслан Стрілець презентував проекти, що стосуються охорони природи. На думку експертів, найбільш корупціогенні роботи пов'язані з будівництвом. Я не спеціаліст по дерибану на будівництві, але, на моє переконання, в частині догляду за тваринним світом вони є безглуздими. В Україні залежно від виду чисельність популяції дичини від 100 до 300 разів є меншою, ніж в європейських країнах. Очільник Міндовкілля Руслан Стрілець запропонував за гроші ЄС побудувати 15 реабілітаційних центрів для диких тварин та 15 біопереходів на шляху міграції тварин. В мене до пана Міністра питання: чи найдуться тварини, щоб їх реабілітовувати і хто буде ходити по біопереходах?

Тож можна зробити висновок, що в Україні галузь мисливського господарства скоріше мертва, ніж жива, а «рускій мір» закорінився у державних службовців, та політиків до компетенції яких відноситься публічне управління галуззю.

Олег Проців

oleg1965@meta.ua